

Směrnice k obsahu vybraných činovníckých kvalifikací:

Příloha č. 4 – Obsah kapitánské zkoušky

Kapitánská zkouška

Kapitánská zkouška (KZ) představuje kvalifikaci k samostatnému zabezpečení a vedení vodáckých akcí (včetně jachetních), provádění výcviku na vodě a vedení oddílu vodních skautů. Její získání je podmíněno také získáním kvalifikace zdravotníků zotavovacích akcí (ZZA).

Kapitánská zkouška nenahrazuje odpovědnost vedení střediska či přístavu za jmenování činovníka do funkce vedoucího oddílu vodních skautů. Kapitánská zkouška je podmínkou pro toto jmenování, ale nezakládá na takové jmenování nárok. Vedení střediska či přístavu při jmenování činovníka do funkce přihlíží také k dalším aspektům, nikoli jen ke kvalifikaci daného činovníka.

Profil absolventa KZ

Pro udělení KZ je nutné, aby komise ověřila všechny níže uvedené kompetence.

1. Plavání a záchrana tonoucích

Č.	Kompetence	Projev kompetence	Kritérium zkoušky (Co se ověřuje/zkouší)
1	Plavání	Umí se pohybovat ve vodě.	Umí plavat (viz vstupní podmínky). Umí plavat dalším plaveckým způsobem. Vyloučí rukou předmět z hloubky 180 cm, ovládá správné zanoření. Ovládá skok do neznámé vody (skočí do vody tak, že se neponoří hlava a nezraní se, pokud by voda byla mělká). Dokáže šlapat vodu po dobu jedné minuty s rukama nad hladinou.
2	Tonoucí	Umí pomoci tonoucímu i unavenému plavci a zná rizika s tím spojená.	Dokáže vyhodnotit rizika (svého) osobního zásahu, zná své limity. Ví, jakým způsobem se bezpečně přiblížit k tonoucímu. Umí táhnout bezvládného člověka za bradu nebo za ruku tak, aby mu zůstal obličej nad hladinou. Umí vytáhnout tonoucího z vody na břeh.
3	Metodika plavání	Zná způsoby výuky plavání a umí vést ke správné technice plavání.	Zná různé způsoby a postupy výuky a výcviku plavání. Uvědomuje se rizika při výuce plavání (nutnost dozoru, podchlazení, barotraumata).

2. Hydrologie a vodní stavby

Č.	Kompetence	Projev kompetence	Kritérium zkoušky (Co se ověřuje/zkouší)
4	Hydrologie a vodní stavby	Zná základní hydrologii stojatých i tekoucích vod a vodní stavby se na nich vyskytující.	Orientuje se v základních hydrologických pojmech a v topologii vod. Má přehled o vodních stavbách (konstrukce, účel, překonávání). Zná specifické podmínky a nebezpečí tekoucích vod a rozlehlých vodních ploch.

3. Plavidla poháněná pádly

Č.	Kompetence	Projev kompetence	Kritérium zkoušky (Co se ověřuje/zkouší)
5	Lodě	Zná plavidla poháněná pádly, jejich charakteristiky, dělení, užití a chování.	Zná jedno i vícemístná plavidla (kánoe, kajak, pramice, raft), jejich charakteristiky, dělení, užití a chování. Umí připravit loď k plavbě a po plavbě ji umýt a uklidit včetně dalšího vybavení.

6	Pádla	Zná pádla a jejich charakteristiky, dělení a užití.	Zná kanoistická, kajakářská, rychlostní, slalomářská, turistická a jiná pádla a umí je vhodně zvolit dle činnosti a dispozic jedince.
7	Výstroj a materiál	Zná výstroj a materiál (dělení, užití, specifika) používaný pro plavbu na plavidlech poháněných pádly a umí je bezpečně používat.	Zná vesty, helmy, oblečení, házečky, úvazy, loďáky, barely a jiné vybavení, používané při vodácké činnosti. Umí je vhodně zvolit a použít dle činnosti a dispozic jedince. O výstroj a materiál se stará tak, aby zbytečně nezkracoval jeho životnost.
8	Opravy a skladování	Dokáže udržovat plavidla poháněná pádly a materiál v bezvadném stavu a zná zásady jejich uskladnění.	Ví, jak opravovat a skladovat lodě, výstroj a materiál. Zajišťuje jeho pravidelnou kontrolu a údržbu, případně vyřazení.
9	Přeprava	Umí připravit a navázat plavidla a materiál k bezpečné přepravě.	Umí plavidla a materiál navázat a připravit k přepravě na běžně používaných typech aut a vleků. Zná druhy úvazů a způsoby jejich vázání a manipulaci s nimi.

4. Kanoistika – technika a taktika jízdy

Č.	Kompetence	Projev kompetence	Kritérium zkoušky (Co se ověřuje/zkouší)
10	Jízda na kánoi	Bezpečně ovládá kánoi na tekoucí vodě do obtížnosti WW I v deblu i singlu. Je schopen projet tekoucí vodu obtížnosti WW II.	Bezpečně ovládá základní záběry (na háčku na obě strany), zvládá pádlovat rychlým tempem a ví, proč je to důležité. Umí číst vodu a zvolit vhodnou trasu lodi. Ovládá nájezdy do proudu z tišiny/protiproudu, výjezdy z proudu do tišiny/protiproudu, přejezd proudu (traverz), překonávání překážek v proudu, náklony. Předpoklad jízdy na WW II je rovně dolů.
11	Jízda na kajaku	Ovládá kajak na klidné vodě.	Dokáže do kajaku nasednout a řídit jej na klidné vodě (ZW). Bezpečně z lodi vystoupí a ovládá sebezáchranu při převržení.
12	Jízda na raftu	Bezpečně ovládá raft a součinnost posádky v něm na tekoucí vodě.	Dokáže do raftu nasednout, pádlovat na všech pozicích a řídit jej na klidné vodě (ZW). Bezpečně z raftu vystoupí a ovládá sebezáchranu při převržení. Předpoklad jízdy na WW II je rovně dolů.
13	Jízda na pramici	Bezpečně ovládá pramici a součinnost posádky v ní na tekoucí vodě.	Dokáže udržet rytmus pádlování, dokáže kormidlovat pramici na tekoucí vodě. Posádku řídí správnými povely.
14	Metodika pádlování	Umí metodicky správně předat techniky jízdy a pádlování na plavidle poháněném pádly v závislosti na typu plavidla a toku.	Zná různé způsoby a postupy výcviku jízdy a pádlování na plavidlech poháněných pádly (zejména pramice, kánoe).

5. Bezpečnost a záchrana

Č.	Kompetence	Projev kompetence	Kritérium zkoušky (Co se ověřuje/zkouší)
15	Bezpečnost	Ví, jak zajistit bezpečnost při vodácké akci.	Při organizaci akce na vodě umí odhadnout objektivní i subjektivní příčiny nebezpečí. Ví, jak se dá na vodě předcházet nebezpečným situacím. Umí předat účastníkům potřebné informace před akcí (proškolení o chování a bezpečnosti).
16	Záchrana	Umí zorganizovat i realizovat záchranu na klidné i tekoucí vodě.	Umí zorganizovat záchranu ve skupině a řešit krizové situace. Zná a umí používat ochranné i záchranné pomůcky. Ovládá práci s házecím pytlíkem. Dokáže vybrat vhodné místo pro záchranu ze břehu.

			Zná zásady při záchraně házecím pytlíkem jako zachránce i zachraňovaný. Zná zásady záchrany a plavání se zachraňovaným jako upoutaný i neupoutaný zachránce.
17	Uzly	Umí používat lano a uzly.	Umí správně zvolit lano i uzly pro situace při vodácké činnosti, konkrétně ambulantní uzel, dvojitou rybářskou, osmičkovou a škotovou spojku, lodní smyčku a úvaz, dračí a tesařskou smyčku, dvojitou osmičkovou smyčku a vázání lana na vazák/rohatinku. Zná také principy spojené s pevností uzlů, třením a přetěžováním lan.
18	Pohyb v tekoucí vodě	Umí se pohybovat v tekoucí vodě obtížnosti WW II.	Umí se pohybovat v tekoucí vodě obtížnosti WW II: Ovládá chůzi, pasivní a aktivní plavání (dokáže přeplavat z vracáku do vracáku); zná různé způsoby překonávání překážek; dokáže bezpečně skočit do tekoucí vody.
19	Záchrana lodi	Ovládá záchranu lodi.	Dokáže bezpečně opustit loď po převržení. Ví, jak zachránit běžné druhy plavidel (zbavit vody a obrátit používaná plavidla). Umí plavat s lodí i s pádlem v tekoucí vodě obtížnosti WW II.
20	Metodika bezpečnosti	Umí metodicky správně předat zásady bezpečného chování a sebezáchranu na vodě.	Zná různé způsoby a postupy nácviku záchrany a sebezáchranu a dokáže je předávat v oddíle. Ví, co je možné předávat různým věkovým kategoriím.
21	První pomoc	Umí specificky poskytnout první pomoc při vodáckých činnostech v rozsahu ZZA.	Umí přivolat první pomoc, zná postup první pomoci tonoucímu. Ovládá resuscitaci, umí zastavit tepenné krvácení. Ovládá postupy první pomoci při podchlazení, šoku a úžehu, ovládá transport přes vodní tok a specifika první pomoci při vodácké činnosti.

6. Právo

Č.	Kompetence	Projev kompetence	Kritérium zkoušky (Co se ověřuje/zkouší)
22	Základní právní předpisy	Zná základní právní předpisy nutné pro činnost na vodě.	Zná povinnosti a práva související s využíváním vody, vodních toků a pořádáním akcí na vodě. Ví, co jsou to vodní cesty, přístavy a plavidla, zná jejich rozdělení. Zná podmínky způsobilosti k vedení plavidel a povinnosti vůdce plavidla. Rozlišuje základní signály a osvětlení plavidel i plavební znaky. Zná pravidla plavby i pravidla pro další činnosti na vodě (plavání, potápění, windsurfing atd.).
23	Vnitřní předpisy	Zná vnitřní předpisy pro činnost s dětmi na vodě.	Zná zákonný rámec pro vedení skupiny a zajištění vodáckých akcí (popisují např. vnitřní předpisy Junáka – českého skauta).

7. Příprava a vedení vodácké akce

Č.	Kompetence	Projev kompetence	Kritérium zkoušky (Co se ověřuje/zkouší)
24	Příprava akce	Dokáže naplánovat a připravit plavbu skupiny plavidel poháněných pádly na vodních plochách a tekoucí vodě do obtížnosti WW II.	Dokáže využít a pracovat s informacemi z kilometrůž a vodáckých map. Zná řeky vhodné pro putovní tábory i víkendové plavby. Umí zvolit vhodnou trasu a místo pro táboření. Dokáže vyhodnotit předpověď počasí a sjízdnost toku. Umí připravit vhodný program dle specifík skupiny a dané vodácké akce.

25	Putovní tábor	Dokáže uspořádat vícedenní putování oddílu s bagáží bez zajištění ze břehu.	Dokáže vybrat vhodnou řeku a naplánovat denní úseky v závislosti na věku a zkušenostech svěřenců. Dokáže na plavbu vše zabalit do lodí a vést k tomu i svěřence. Dokáže zajistit vybavení, jídlo, vodu i táboření i bez připraveného zázemí. Dodržuje na akci hygienické zásady. Dokáže vyloučit nevhodné stravování.
26	Řízení akce	Dokáže řídit a organizovat plavbu skupiny plavidel poháněných pádly na vodních plochách a tekoucí vodě do obtížnosti WW II.	Dokáže připravit a řídit vodáckou akci. Dokáže skupinu před splutím proškolit. Umí řídit skupinu jasnými povely. Ovládá a používá základní dorozumívací signály na vodě. Předchází nebezpečným situacím. Má přehled o vodních stavbách na trase (hrozící nebezpečí a překonávání). Dokáže pracovat s kilometrží a vodáckou mapou v průběhu vodácké akce. Dokáže plavbu přizpůsobit aktuálním povětrnostním a dalším podmínkám či ji v případě rizika zrušit. Dokáže realizovat vhodný program (dle aktuálních podmínek a specifik vodácké akce).
27	Fyziologie	Zná fyziologii lidského těla (zvláště dítěte) v souvislosti s vodáckou (zvláště kanoistickou) činností a s jejími dopady na lidský organismus v závislosti na věku a pohlaví.	Je si vědom* a fyzické zátěže při činnosti na vodě a kolem ní (technika záběru, tahání břemen) a jejího vlivu na jednotlivé svaly a organismus. Ví, jaké dopady (rizika) má tato činnost na fyziologický vývoj dítěte. Má přehled o zátěžových normách a kompenzačních sportech.
28	Prevence	Chrání zdraví své a svých svěřenců a zná zásady prevence při vodácké činnosti a dokáže předcházet negativním dopadům na lidský organismus v závislosti na věku a pohlaví.	Rozcvičuje se a protahuje se před, v průběhu a po činnosti a vede k tomu své svěřence. Před plavbou poučí svěřence o bezpečnostních zásadách plavby. Zná správné techniky pádlování a nošení břemen (prevence + řešení následků).
29	Psychická bezpečnost	Zná zásady psychické bezpečnosti při vodácké činnosti a dodržuje je.	Předchází krizovým situacím a ví, jak je řešit (prevence + řešení následků).

8. Metodika vedení vodáckého oddílu

Č.	Kompetence	Projev kompetence	Kritérium zkoušky (Co se ověřuje/zkouší)
30	Skautská výchovná metoda	Umí používat skautskou výchovnou metodu ve vodáckém prostředí.	Ví, co je to skautská výchovná metoda a ztotožňuje se s ní. Rozumí jejím jednotlivým prvkům a používá je k naplnění výchovných cílů, je si vědom* a vodáckých specifik. Chápe skautskou výchovnou metodu jako celek, zapojuje do programu všechny prvky, umí je nenásilně předávat. Dokáže zhodnotit a reagovat na to, jak se práce s jednotlivými prvky daří v oddíle.
31	Vodácké výchovné nástroje	Zná a používá dostupné vodácké výchovné nástroje, případně používá vlastní.	Má základní přehled o dostupných výchovných nástrojích Junáka – českého skauta. Zná a používá dostupné vodácké výchovné nástroje, případně používá vlastní. Dokáže si k práci s nástroji najít potřebné informace a vyhodnotit, jakým způsobem je použít v oddíle.
32	Řízení rizika	Dokáže vyvážit přínosy dobrodružné výchovy v přírodě a rizika z toho plynoucí.	Cíleně zařazuje do programu dobrodružné aktivity a pracuje s nimi. Uvědomuje si rizika při dobrodružné výchově v přírodě, zejména vodácké činnosti oddílu. Zařazuje do programu takové dobrodružné aktivity,

			kteře jsou přínosem hlavně pro osobnostní rozvoj účastníků. V rámci řízení rizika daných aktivit má na zřeteli své vlastní schopnosti a meze i schopnosti ostatních organizátorů včetně účastníků aktivit. Postupuje vždy s vědomím odpovědnosti vůči členům oddílu. Během přípravy aktivit analyzuje situaci z různých hledisek (počasí, délka, aktivity, čas, zkušenosti, vybavení a zázemí, náročnost, specifická akce, zdravotní a psychický stav účastníků a další vlivy) a přizpůsobuje jim plán akce a jednotlivých aktivit. Uskutečnou aktivitu dokáže vyhodnotit z hlediska řízení rizika, umí odhalovat kořenové příčiny možných chyb a formulovat preventivní opatření pro příští provedení obdobné aktivity. Dokáže práci s rizikem metodicky předávat.
33	Celoroční program	Umí naplánovat celoroční činnost vodáckého oddílu.	Plánuje a uskutečňuje výchovu v oddíle prostřednictvím práce s cíli. Cíle stanovuje srozumitelné a pamatuje na ně při oddílové činnosti a jejím vyhodnocení. Do plánování zapojuje vhodnými způsobem celou oddílovou radu. Tam, kde je to třeba, pracuje s cíli individuálního rozvoje. Má roční plán činnosti vodáckého oddílu. Volí vodácké aktivity vhodné pro různá roční období s ohledem na jednotlivé věkové kategorie i místní podmínky. Má přehled o celostátních a regionálních akcích a závodech, kterých se může s oddílem účastnit. Vyhodnocuje plán oddílové činnosti a v něm obsažené cíle, výsledky využívá pro poučení sebe i oddílu.
34	Příroda	Umí vést děti k pozitivnímu vztahu k vodě a přírodě kolem vody.	Používá téma přírody a pobyt v ní jako výchovný nástroj. Cíleně rozvíjí vztah členů k přírodě. Chová se šetrně k přírodě kolem vody a vede k tomu své svěřence. Snaží se porozumět vztahům ve vodních ekosystémech a ekosystémech kolem vody a vhodnou formou s nimi seznamuje své svěřence.
35	Vodní sporty	Rozšiřuje své znalosti a dovednosti v oblasti vodních sportů.	Má zájem neustále rozvíjet své vodácké znalosti a dovednosti. Seznamuje se s dalšími druhy vodních sportů (jachting, jízda na kajaku, rafting, potápění, paddleboarding, surfing, ...).

9. Vodní skauting

Č.	Kompetence	Projev kompetence	Kritérium zkoušky (Co se ověřuje/zkouší)
36	Historie VS	Má přehled o historii i současnosti vodního skautingu u nás i ve světě a umí toho využívat při činnosti oddílu.	Má povědomí o historii vodního skautingu. Je si vědom/a specifik vnitrozemského a námořního vodního skautingu. Znalosti předává dál. Spolupracuje s ostatními vodními skauty.
37	Specifika VS	Je si vědom*a specifik vodního skautingu a zná jejich opodstatnění.	Ví, že vodní skaut je především skaut. Zná tradice vodních skautů a jejich účel (disciplína na plavidlech, kroj, vlajková etiketa atd.). Zná symboliku vodních skautů (kotva, znak, bobr, vlajka HKVS). Ví, jak je vodní skauting organizačně začleněn v rámci Junáka – českého skauta, a chápe z něj vyplývající okolnosti (sít VS, HKVS).

38	Vodáctví	Má povědomí o vodáctví mimo vodní skauting.	Má povědomí o dalších českých organizacích, zabývajících se vodními sporty. Má přehled o možnostech neskautských vodáckých akcí, kterých se může účastnit. Má přehled o neskautských vodáckých kvalifikacích a oprávněních pro vedení dalších plavidel.
----	----------	---	---

10. Jachting

Č.	Kompetence	Projev kompetence	Kritérium zkoušky (Co se ověřuje/zkouší)
39	Fyzika jachtingu	Zná základní typy plachetnic, jejich jízdní vlastnosti a faktory, které je ovlivňují.	Zná základní typy plachetnic a jejich názvosloví. Zná základy aerodynamiky a hydrodynamiky plachetnic.
40	Řízení plachetnice	Bezpečně ovládá jednoduchou plachetnici.	Umí správně nastoupit do lodě i z ní vystoupit. Umí správně odplout a přistát. Umí plachtit, řídit plachetnici, plout na boční a zadní vítr, proti větru. Zná základní druhy tras jachtařských závodů. Umí řídit posádku plachetnice pomocí povelů. Ovládá záchranu převržené plachetnice.
41	Péče o plachetnici	Umí se postarat o jednoduchou plachetnici.	Umí správně ustrojít a odstrojít jednoduchou plachetnici. Ovládá jednoduché opravy plachetnice a takeláže. Zná a dodržuje zásady ukládání a zazimování plachetnice.
42	Metodika jachtingu	Umí metodicky správně předat techniky jízdy na plachetnici v závislosti na typu plavidla, vodní plochy a věku svěřence.	Zná různé způsoby a postupy výcviku jízdy na plachetnici.

11. Meteorologie

Č.	Kompetence	Projev kompetence	Kritérium zkoušky (Co se ověřuje/zkouší)
43	Meteorologie	Zná základní principy meteorologie, umí pracovat s předpovědí počasí.	Ovládá základní meteorologické pojmy, umí si vyhledat a orientuje se v předpovědi počasí. Ví, jak spolu souvisejí tlak vzduchu, srážky, atmosférické fronty a vítr. Zná jednotlivé stupně síly větru (Beaufortova stupnice) ve spojitosti s vodáckou činností na vodních plochách.